

прослідкувати як світ по-різному реагує на інновації: одні закріплюють штучний інтелект у законодавстві, інші відхрещуються від нього. Однак, питання правового регулювання систем штучного інтелекту і робототехніки наразі є актуальним і невідкладним, адже від того як право відреагує на ці виклики залежить наше майбутнє.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Глибовець М. М., Олецький О.В. Штучний інтелект. – Київ : «Києво-Могилянська академія», 2002. – 364 с.
2. Баранов О.А. Інтернет речей і штучний інтелект: витоки проблеми правового регулювання (частина 1) // Юридична Україна. – 2016. – № 5-6. – С. 96-103.
3. Резолюцію «Норми цивільного права про робототехніку» // Європарламент. - 2017. - http://robopravo.ru/riezoliutsiia_ies.
4. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України // Верховна рада України. - 2011. – URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>.

Мельник Вікторія Сергіївна,

студентка 2-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції

Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: к.ю.н., доцент Завальнюк С.В.

ПРОБЛЕМИ СУБСИДІАРНОГО ЗАСТОСУВАННЯ НОРМ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

Цивільне право одне з найширших та найскладніших галузей права в Україні. Адже щоденно виникають нові відносини, які потребують регулювання саме цивільним законодавством. Наслідком багатогранності сфер для урегулювання є присутність прогалин у нашому законодавстві. Коли у певній галузі права відсутній закон для урегулювання ситуації його можна взяти з суміжної галузі. У таких випадках можна говорити про субсидіарне застосування норм права.

В українському законодавстві відсутнє визначення субсидіарного застосування. Звісно у різних кодексах відбуваються посилання на статті іншої галузі права, алена практиці суддя просто користується певним законом або використовує посилання « відповідно до ст..». Дана ситуація не сприяє стабільності юридичних приписів.

Існує два підходи до тлумачення субсидіарного застосування норм права:

- 1) Субсидіарне застосування права як вид аналогії закону
- 2) Субсидіарне застосування норм права як самостійний інститут

У першому випадку ми застосовуємо норми закону суміжних галузей а у другому випадку відбувається економія нормативного матеріалу.

Найяскравішим прикладом субсидіарного застосування є Сімейний кодекс, який виокремився з Цивільного. Попереднє твердження можна пояснити тим, що у субсидіарному застосуванні необхідна наявність «дочірньої галузі права». Адже цивільне законодавство доволі широке і охоплює щонайбільшу кількість правовідносин, і тільки у такому випадку воно може бути основою для субсидіарного застосування. Деякі вчені вважають, що застосування норм цивільного законодавства до сімейного має субсидіарний характер. Тобто сімейні відносини регулюються Сімейним кодексом, але ті відносини, які у ньому не зазначені можуть регулюватися Цивільним кодексом і лише у тих випадках, коли вони не суперечать сімейним відносинам.

Інша наукова проблема полягає в тому, що Цивільний і Сімейний кодекси вважають співвідношенням загальних та спеціальних норм. Тобто якщо Сімейний кодекс побудований на Цивільному, то він є основним, а, отже, і регулювання основних рис лежить на другому тоді як Сімейний кодекс регулює лише особливі відносини. Існує кілька думок що до субсидіарного застосування перша – це економія правових методів. Тобто навіщо створювати новий закон, норму, підзаконний акт якщо такий існує в іншій галузі? Та інша, найпопулярніша, що за допомогою цивільного законодавства усуваються прогалини в Сімейному кодексі.

Та навіть у Цивільному кодексі передбачається можливість субсидіарного застосування. А саме у частині 1 ст. 9, говорить про застосування Цивільного кодексу України до врегулювання відносин у сферах господарювання, використання природних ресурсів, охорони довкілля, а також до трудових та сімейних відносин [1]. Отже, навіть при відсутності точного визначення субсидіарного застосування у різних нормотворчих документах передбачається так зване запозичення яке можна трактувати субсидіарним.

Потрібно сказати що по перше субсидіарне застосування може носити не тимчасовий характер а постійний безпосередньо встановлений законодавцем для досягнення єдності в правовому регулюванні суспільних відносин.

По-друге застосування норм субсидіарного законодавства відбувається винятково з ініціативи законодавця.

По-третє участь у субсидіарному законодавстві можуть брати усі учасники цивільного процесу [2, ст. 29-30].

Заглиблюючись в історію, потрібно зазначити, що у радянські часи існувала діаметрально протилежна думка що до субсидіарного застосування. Тоді не те що законодавчо не урегульовувалося, а навіть думка не допускалася про застосування норм цивільного законодавства до сімейних відносин. Тоді як зараз є можливість законодавчо вирішити проблему у зв'язку з тим, що ми живемо у сучасній демократичній країні, а не у пережитках минулого.

Науковці зазначають важливу деталь, що для того, щоб взяти за приклад норму з іншої галузі права потрібно щоб ці дві галузі були суміжними. От, наприклад, важко буде знайти таку норму в Кримінальному кодексі яка б регулювала адміністративні правовідносини. Тоді як Сімейний та Цивільний кодекси мають спільний метод та предмет регулювання, а головне їх відносять до сфери приватного права.

Отже, в даній статті ми проаналізували важливість субсидіарного застосування, навели приклади його використання визначили проблеми, які пов'язані з його впровадженням у наше законодавство. У сучасному світі час тече повільніше за події, які в ньому стаються то чому ж в Україні досі не можливо закріпити на законодавчому рівні один з найефективніших методів подолання прогалин і спростити життя нам самим?

ЛІТЕРАТУРА:

1. Цивільний кодекс України станом на: 04.11.2018, Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Київ : Парлам. вид-во, 2016. – 2018 с.
2. Фасій Б.В. Умови і принципи субсидіарного застосування норм цивільного законодавства / Субсидіарне застосування норм цивільного законодавства в Україні : теорія та практика – Одеса «Юридична література» 2017.150 с.
3. Некрасова О.В. Проблеми субсидіарного застосування цивільного законодавства до урегулювання сімейних відносин / Вісник академії Адвокатури України. – № 9. - 2017. – С. 46-49.